

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในกระบวนการยุติธรรม

ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓

วันศุกร์ที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมกิจการยุติธรรม ๑ (JA๑) ชั้น ๙ อาคารรัฐประศาสนภักดี
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

ผู้มาประชุม

๑. ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล	ประธานอนุกรรมการ
๒. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม
นางสาววรรณ รามางกูร	อนุกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานศาลปกครอง
นางสาวสุรางคณา หิรัญวัฒนสิน	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด
นายสรรพัชญ์ รัชตะวรรณ	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
พ.ต.อ.คลัง เสถียรธนะเศรษฐ์	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ
นางอมรรัตน์ ฤทธิพลเดช	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
นางสาวธรรมภรณ์ ประภาสวัต	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
นางสาวสุดารักษ์ สุวรรณานนท์	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
นางศิริสา ไชยหมาน	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประธานอนุกรรมการให้ความเห็นชอบ
นางสาวสิริพร พิทยโสภณ	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
พ.ต.ท.พงษ์ธร ธีัญญสิริ	อนุกรรมการ

๑๒. นางชัตติยา รัตนติลก	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๓. นางสาวจิตติยา พุกษาเมธานันท์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔. นางสาวรัตนาวรรณ หอมเนียม	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. นายเดชา สังขวรรณ	তিরাজকার
๒. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	তিরাজকার

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายสุชาติ อุดมโสภกิจ	สำนักงานสภานโยบายฯ
๒. นางสาวนิรดา วีระโสภณ	สำนักงานสภานโยบายฯ
๓. นางสาวสลิลวรรณ กลับประสิทธิ์	สำนักงานสภานโยบายฯ
๔. นายภาสพงศ์ อารีรักษ์	สำนักงานสภานโยบายฯ
๕. นางสาวศุภาพิชญ์ มณีนาถ	สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
๖. นางสาวคัทลียา แก้วอ่อน	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๗. นายเสนีย์ เพ็ชรนิล	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๘. ว่าที่ ร.ต.หญิง สุภัทรา อายุวงษ์	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๙. นางสาวกัลยา ถ้ำทอง	สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
 ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าได้มีอนุกรรมการতিরাজকার ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ จำนวน ๒ ท่าน ได้แก่ นายเดชา สังขวรรณ และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม
 ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓
 ผู้แทนจากสำนักงบประมาณ ได้ขอแก้ไขและปรับถ้อยคำในรายงานการประชุมให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ดังนี้

- หน้า ๔ ข้อ ๒ ข้อความเดิม “...หากโครงการผ่านการพิจารณาในวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ และมีผลบังคับใช้...” ขอแก้ไขเป็น “...หากโครงการผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณารายงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ในวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ และมีผลบังคับใช้...”

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓...

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

● ความคืบหน้าการดำเนินโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ

ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าจากมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในกระบวนการยุติธรรม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๑ ได้เห็นชอบการจัดทำชุดโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ (การป้องกันอาชญากรรมหลังเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม) พร้อมทั้งให้ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการตามแนวทางการขับเคลื่อนชุดโครงการวิจัยต่อไป

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานความคืบหน้าการดำเนินงานชุดโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ ดังนี้

๑. โครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ ได้รับสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) จำนวนทั้งสิ้น ๒๔,๒๐๐,๐๐๐ บาท (ยี่สิบสี่ล้านสองแสนบาทถ้วน) มีระยะเวลาดำเนินการภายใน ๑ ปี ๘ เดือน เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ มีที่ปรึกษาโครงการวิจัยประกอบด้วย ๑) ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ๒) ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ๓) นายวัลลภ นาคบัว ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม โดยมีนางอุษา จันทลอย บุญเปี่ยม ผู้อำนวยการกองนโยบายและประสานแผนกระบวนการยุติธรรม เป็นหัวหน้าแผนกิจกรรม ซึ่งโครงการวิจัยย่อยภายใต้โครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ ทั้ง ๑๐ โครงการ เป็นการดำเนินการวิจัยร่วมกับสถาบันการศึกษา โดยกำหนดให้มีระยะเวลาดำเนินการ ๒๗๐ วัน นับตั้งแต่ลงนามสัญญาให้ทุนแบ่งการส่งงานเป็น ๔ งวดงาน มีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (Covid-๑๙) ทำให้คณะวิจัยที่รับผิดชอบทั้ง ๑๐ โครงการ ไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ได้ และได้มีการขอขยายระยะเวลาในการดำเนินงานมายังสำนักงานกิจการยุติธรรม โดยผู้ตรวจสอบทางวิชาการได้มีการพิจารณาขยายระยะเวลาการดำเนินโครงการวิจัยเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณางานงวดที่ ๓ และ ๔ โดยผู้ตรวจสอบทางวิชาการ โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๓

๒. โครงการวิจัยย่อยภายใต้โครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ จำนวน ๒ โครงการ ได้แก่ ๑) การพัฒนาโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผ่านกีฬา ๒) การนำร่องเพื่อพัฒนามาตรฐานเรือนจำและโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ ได้รับสนับสนุนทุนวิจัยจากจากสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ) จำนวนทั้งสิ้น ๔,๓๗๐,๐๐๐ บาท (สี่ล้านสามแสนเจ็ดหมื่นบาทถ้วน) มีระยะเวลาดำเนินการภายใน ๑๘ เดือน เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔ โดยมีนางชัตติยา รัตนติลลิก ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งเป็นการดำเนินการวิจัยร่วมกับสถาบันการศึกษา โดยกำหนดให้มีระยะเวลาดำเนินการ ๔๕๐ วัน นับตั้งแต่ลงนามสัญญาจ้างที่ปรึกษา แบ่งการส่งงานเป็น ๕ งวดงาน มีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณางานงวดที่ ๒ และ ๓ โดยกรรมการตรวจรับพัสดุว่าด้วยการจ้างที่ปรึกษา ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ จะรายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานโครงการวิจัยต่อไป

ประเด็นอภิปราย...

ประเด็นอภิปราย

๑. การติดตามการดำเนินงานวิจัยควรควบคุมให้อยู่ภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด และเมื่อชุดโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย จะสามารถนำไปขับเคลื่อนการดำเนินงานของหน่วยงานให้เป็นไปตามเป้าหมายและตรงต่อความต้องการของ หน่วยงาน ซึ่งเป็นการผลักดันการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ทั้งด้านเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปดำเนินการจัดฝึกอบรม การปฏิบัติ หรือการทดลองแก่บุคลากร ภายในหน่วยงาน เพื่อนำร่องหรือเป็นต้นแบบในการดำเนินงาน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ทั้งนี้ ในการขอรับการจัดสรร งบประมาณ ทางสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) จะมีการพิจารณาแนวทางดำเนินการสนับสนุนเพื่อขยายผล ของงบประมาณจัดทำโครงการวิจัยต่อเนื่องในระยะที่ ๒ ต่อไป

๒. เมื่อชุดโครงการวิจัยเสร็จสิ้น เห็นควรให้ฝ่ายเลขานุการฯ ร่วมดำเนินการจัดทำ สื่อมัลติมีเดีย สื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ให้กับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชน ในรูปแบบต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น Motion Graphic, Storyboard วิดีโอคลิป เป็นต้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนากระบวนการทำงาน เสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ ความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่ด้วย

๓. งานวิจัยที่ดีและมีประสิทธิภาพ ต้องสามารถสร้างผลกระทบ (Impact) ในสังคม วงกว้าง ซึ่งต้องมีการระบุผู้ที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (User Research) อย่างชัดเจนตั้งแต่ขั้นตอน การกำหนดโจทย์การวิจัย การดำเนินการศึกษาวิจัย และการส่งต่อผลการศึกษาวิจัยไปยัง User Research ในการ นำไปใช้ประโยชน์หรือนำไปทดลอง (Sandbox) เพื่อให้ทราบว่าแนวทางที่ได้จากการศึกษาวิจัยมีประสิทธิภาพ หรือไม่ และนำไปสู่การกำหนดเป็นแนวทาง (Model) ในการปฏิบัติงานต่อไป เช่น นำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย โครงการประเมินผลโปรแกรมแก้ไข บำบัด พันธุ์ผู้กระทำผิด ไปทดลองใช้เป็นต้นแบบ (Prototype) เพื่อดู ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน และดำเนินการขยายผลต่อไปได้ ทั้งนี้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ต้องมีการประสานขอความร่วมมือจากผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปทดลอง อบรมหลักสูตร และมีการประเมินผลทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจากการศึกษาวิจัย เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อไป

๔. สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ได้มีการกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อน การนำงานวิจัยย่อยทั้ง ๒ โครงการที่ให้ทุนสนับสนุนไปสู่การใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ๒ แนวทาง คือ ๑) การนำผลจากการศึกษาวิจัยส่งต่อไปยังกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อจัดทำเป็นคู่มือสำหรับ การอบรมโดยผ่านโปรแกรม Moodle ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ประมวผลผล และทำหน้าที่ให้บริการผ่านระบบ e-Learning และ ๒) การดำเนินการเผยแพร่ผลงานวิจัยและนำเสนอผลงานวิจัยผ่านเวทีการประชุมทางวิชาการ ระดับชาติ

มติที่ประชุม

รับทราบ

ระเบียบวาระ...

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

• การขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ผ่านการจัดตั้งหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านกระบวนการยุติธรรม (Program Management Unit : PMU)

ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในกระบวนการยุติธรรม ได้มีการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓ โดยการประชุมดังกล่าว ที่ประชุมได้มีการทบทวนถึงแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมไปใช้ประโยชน์ โดยที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบแผนการขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และ (ร่าง) คู่มือแนวทางการดำเนินงานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมไปใช้ประโยชน์

ประกอบกับพระราชบัญญัติสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยมีคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กสว.) เป็นผู้บริหารกองทุนฯ พร้อมทั้งได้มีการกำหนดระบบการจัดสรรและการบริหารงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖ โดยบริหารจัดการงบประมาณแบบ Block grant และ Multi-year โดยแบ่งการจัดสรรงบประมาณเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่ ๑) ทุนสนับสนุนงานพื้นฐาน (fundamental Fund) และ ๒) ทุนสนับสนุนงานเชิงกลยุทธ์ (Strategic Fund) จัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยบริหารและจัดการทุน (Program Management Unit : PMU) โดยกำหนดให้นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๗๐ เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาระบบอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ โดยมีเป้าประสงค์การพัฒนาใน ๔ แพลตฟอร์ม ได้แก่ ๑) การพัฒนากำลังคนและสถาบันความรู้ ๒) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของสังคม ๓) การวิจัยและสร้างนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถแข่งขัน และ ๔) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่งประกอบด้วยชุดโปรแกรมภายใต้แพลตฟอร์มจำนวน ๑๖ โปรแกรม

การปรับเปลี่ยนนโยบายด้านการวิจัยข้างต้น กำหนดให้ข้อเสนอการวิจัยที่เสนอของบประมาณต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๗๐ ซึ่งมีการกำหนดแพลตฟอร์ม โปรแกรม เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญไว้ (Objectives and Key Results : OKRs) แต่พบว่าการกำหนดแพลตฟอร์ม โปรแกรม และ OKRs ด้านกระบวนการยุติธรรมยังไม่ชัดเจน โดยโปรแกรมการวิจัยที่มีความสอดคล้องกับประเด็นการวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมมากที่สุด ได้แก่ โปรแกรมที่ ๙ สังคมคุณภาพและความมั่นคง ซึ่งมีสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นหน่วยงาน PMU ที่รับผิดชอบ ส่งผลต่อการจัดสรรงบประมาณ ขาดการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ หากมีการกำหนดแพลตฟอร์ม โปรแกรม และ OKRs ด้านกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนขึ้นแล้ว จะส่งผลให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการดำเนินการด้านการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายตามแผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย และยังสร้างองค์ความรู้ด้านการวิจัย ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) รวมถึงเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓ พันตำรวจโท พงษ์ธร ธัญญสิริ ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้เข้าร่วม

ประชุม...

ประชุมเพื่อหารือกับนายศักรินทร์ ภูมิรัตน์ ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม และนางสาวสิริพร พิทยโสภณ รองผู้อำนวยการสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ถึงแนวทางที่จะขับเคลื่อนให้สำนักงานฯ เป็นหน่วยงาน PMU โดยผ่านกลไก คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุทธธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ซึ่งส่งผลให้ดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่ออำนวยความสะดวก ยุติธรรมให้กับประชาชนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งทางด้านนายศักรินทร์ ภูมิรัตน์ ได้กล่าวถึงการดำเนินงานของ สอวช. ปัจจุบันได้มีความพยายามแก้ไขปรับปรุงทั้งในส่วนของ Platform เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ (Objectives and Key Results: OKRs) และ PMU ซึ่งในส่วนของกำหนัด OKRs ได้มีการกำหนัดด้านกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนขึ้น ในส่วนของ PMU จะรับข้อเสนอที่ได้ในการประชุมครั้งนี้ ไปดำเนินการหารือถึงความเป็นไปในการจัดตั้งสำนักงานฯ เป็น PMU ด้านกระบวนการยุติธรรมต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการบูรณาการด้านการวิจัย และเป็นการขับเคลื่อนให้มีการนำงานวิจัย ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ฝ่ายเลขานุการฯ จึงขอเสนอแนวทางในการขับเคลื่อนแนวทางการนำงานวิจัย ไปใช้ประโยชน์ ผ่านการจัดตั้งหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านกระบวนการยุติธรรม (Program Management Unit : PMU) ซึ่งมีแนวทางในการขับเคลื่อนฯ ดังนี้

๑. การกำหนดแพลตฟอร์มที่ ๕ การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม ฝ่ายเลขานุการฯ ได้มีการศึกษาทบทวนถึงแผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย แผนแม่บทการบริหารงานยุทธธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) และกรอบการวิจัยเพื่อพัฒนา กระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ โดยแพลตฟอร์มที่ ๕ “การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนา กระบวนการยุติธรรม” ประกอบด้วย ๕ โปรแกรม ได้แก่

โปรแกรมที่ ๑๗ การวิจัยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึง ความยุติธรรม

โปรแกรมที่ ๑๘ การวิจัยเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ ยุติธรรม

โปรแกรมที่ ๑๙ การวิจัยเพื่อประเมินผลกระทบของกฎหมายและความสอดคล้องของ กฎหมายกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

โปรแกรมที่ ๒๐ การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลนวัตกรรมของกระบวนการยุติธรรม

โปรแกรมที่ ๒๑ การพัฒนาระบบบริหารและการจัดการงานวิจัยเพื่อพัฒนา กระบวนการยุติธรรม

๒. การจัดตั้งหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านกระบวนการยุติธรรม (Program Management Unit : PMU)

หน่วยบริหารและจัดการทุน (Program Management Unit : PMU) ในระบบการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประกอบด้วย ๗ PMU ได้แก่ หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการ พัฒนากำลังคน (บพค.) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) และหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงาน พัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.) และ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ซึ่งทั้ง ๗ PMU นั้นยังไม่มีด้านกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน ดังนั้น เพื่อให้การจัดสรรทุนด้านการวิจัยเป็นไปอย่าง

ครอบคลุม...

ครอบคลุมในทุกมิติ และเกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม จึงควรมีการขับเคลื่อนแนวทางการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ผ่านการจัดตั้งหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านกระบวนการยุติธรรม โดยในเบื้องต้นใช้ชื่อว่า “สำนักงานวิจัยและนวัตกรรมด้านกระบวนการยุติธรรม (Office of Justice Research and Innovation)” ซึ่งจะเป็นสำนักงานที่ดูแลแพลตฟอร์มที่ ๕ “การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม”

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาการขับเคลื่อนแนวทางการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ผ่านการจัดตั้งหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านกระบวนการยุติธรรม (Program Management Unit : PMU) โดยมีประเด็นอภิปรายและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการขับเคลื่อนฯ ดังนี้

๑. นโยบาย และยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๗๐ ประกอบด้วย ๔ แพลตฟอร์ม ๑๖ โปรแกรม เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส covid-๑๙ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) จึงได้มีการปรับแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปี ๒๕๖๓ โดยการเพิ่มโปรแกรมที่ ๑๗ การแก้ปัญหาวิกฤตของประเทศ (National Crisis Management) ขึ้น โดยในปัจจุบัน สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) อยู่ระหว่างการปรับปรุงแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ซึ่งสำนักงานกิจการยุติธรรมได้มีการจัดส่งแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) เพื่อประกอบการปรับปรุงและกำหนด OKRs ด้านกระบวนการยุติธรรมให้ชัดเจนขึ้น

๒. ระบบการจัดสรรและการบริหารงบประมาณที่เปลี่ยนแปลงไป ได้กำหนดให้หน่วยงานต่างๆ ที่จะต้องดำเนินการขอรับการจัดสรรงบประมาณการวิจัย (ระดับปฏิบัติ) จะต้องมีการกำหนดกรอบและโจทย์ในการวิจัยที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาหน่วยงานและประเทศขึ้นมา โดยหน่วยงานให้ทุนจะมีการพิจารณาและจัดสรรงบประมาณการวิจัยตามกรอบและโจทย์ในการวิจัยที่หน่วยงานได้กำหนดขึ้น ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

๓. หน่วยบริหารและจัดการทุน (Program Management Unit : PMU) ในระบบการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประกอบด้วย ๗ PMU โดยในขณะนี้อยู่ระหว่างที่ สอวช. กำลังประเมินผลการดำเนินงานของทั้ง ๗ PMU ว่ามีขอบเขตการดำเนินงานที่ครอบคลุมในทุกมิติ และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ดังนั้น การเสนอการจัดตั้งหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านกระบวนการยุติธรรม จึงต้องมีการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งองค์กร ตั้งแต่ความจำเป็นและความคุ้มค่า/ขั้นตอน/แนวทางการดำเนินงาน/แนวทางในการจัดตั้งหน่วยงาน/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง/ภารกิจมีความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ รวมถึงการจัดตั้งองค์กรในรูปแบบนิติบุคคล ฯลฯ ด้วย

๔. หากมีการจัดตั้งหน่วยบริหารและจัดการทุนเพิ่มเติม ทาง สอวช. จะมีการประสานงานและหารือร่วมกับ สกสว. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนระบบการวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ถึงแนวทางการบริหารจัดการระบบวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมในภาพรวมต่อไป

๕. สำนักงาน...

๕. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) มีแนวทางและขอบเขตการสนับสนุนการวิจัย โดยจะเป็นการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมในประเด็นสำคัญ ด้านการวิจัยเชิงรุกโดยผลการวิจัยจะต้องมีเป้าหมายของผลผลิตและใช้ประโยชน์ได้จริง มุ่งเน้นความสอดคล้องกับกลุ่มเรื่องหลัก รวมถึงเป้าหมายในระดับผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในด้านความคุ้มค่า มีคุณภาพ เวลา และต้นทุน ตลอดจนมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ วช. ได้มีการวางกรอบงบประมาณสำหรับการศึกษาวิจัยทางด้านกระบวนการยุติธรรมไว้เรียบร้อยแล้ว โดยทิศทางการดำเนินงานในอนาคต วช. เห็นว่าควรมีการหารือร่วมกันแก้ไขปัญหาเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๖. การจัดทำข้อเสนอการวิจัยเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ ควรมีการวางแผนและตั้งงบประมาณในการขับเคลื่อนการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือการนำไปทดลองใช้ (Sandbox/Pilot) ภายในข้อเสนอการวิจัยนั้นๆ ซึ่งทำให้เมื่อดำเนินการศึกษาวิจัยเรียบร้อยแล้ว นักวิจัยจะสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปทดลองใช้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทันที

๗. แนวทางการบริหารจัดการและการดำเนินงานด้านการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการส่งเสริม ผลักดันให้เกิดการศึกษาวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดผลกระทบ (Impact) ต่อสังคมในวงกว้าง ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดสรรงบประมาณการวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมในอนาคต รวมถึงการดำเนินงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากสามารถดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวได้ อาจส่งผลต่อการกำหนดให้มีหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านกระบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะขึ้น ดังนั้น การดำเนินงานด้านการวิจัยควรดำเนินการ

๑) การดำเนินงานด้านการวิจัยแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายนิติบัญญัติ และองค์กรอิสระ ซึ่งการดำเนินงานแบบบูรณาการจะส่งผลให้เกิดผลกระทบ (Impact) ต่อสังคมในวงกว้าง

๒) การกำหนดโครงสร้าง/ช่องทาง/กลไก/รูปแบบที่เหมาะสมในการผลักดันการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยทางด้านกระบวนการยุติธรรม ได้มีการกำหนดคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ขึ้น เพื่อเป็นกลไกในการกำหนดแผนการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมของประเทศ เพื่อให้การพัฒนากระบวนการยุติธรรมมีความเป็นเอกภาพ โดยมีแนวทางในการพัฒนา ๓ แนวทาง ได้แก่

- การกำหนดโจทย์วิจัยร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการในการปรับปรุงและพัฒนาระบบบริหารงานยุติธรรม ตลอดจนกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

- การพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

- การพัฒนาแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

๓) การจัดหาแหล่งทุนงบประมาณด้านการวิจัยจากแหล่งทุนต่างๆ เช่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม NGOs เป็นต้น เพื่อเป็นการสนับสนุนและเพิ่มช่องทางในการได้รับงบประมาณเพื่อการศึกษาวิจัยให้เกิดการพัฒนาด้านกระบวนการยุติธรรม และผลักดันให้เกิดการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๘. การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมในภาพรวม และมีผลกระทบ (Impact) ต่อสังคมในวงกว้าง ประกอบด้วยวิธีการ ดังนี้

๑) การกำหนดแพลตฟอร์มด้านกระบวนการยุติธรรมภายใต้นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๗๐ และการจัดตั้งหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านกระบวนการยุติธรรม (Program Management Unit : PMU) เพื่อรองรับในการบริหารจัดการ

๒) การดำเนินงานด้านการวิจัยแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น หากมีการศึกษาวิจัยแนวทางการลดจำนวนคนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยเกิดจากความร่วมมือของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ ตำรวจ อัยการ ศาล กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น จะทำให้ผลจากการศึกษาวิจัยนั้นส่งผลกระทบต่อสังคมในภาพรวม และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ควรมีการจัดทำ Project- Based Learning การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม เพื่อเป็นการส่งเสริมและผลักดันให้การจัดทำงานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างมากที่สุด โดยดำเนินการดังนี้

(๑) การร่วมกำหนดโจทย์ในการศึกษาวิจัยของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาเป็นข้อเสนอการวิจัยร่วมกัน

(๒) การกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการศึกษาวิจัย (Stakeholder) ซึ่งต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน รวมถึงแผนในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (Implementation) ร่วมกัน

(๓) การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานให้ทุนด้านการวิจัย ให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาวิจัยในการพัฒนากระบวนการยุติธรรม และแก้ไขปัญหาของประเทศ และจัดสรรงบประมาณมายังหน่วยงานที่ร่วมในการดำเนินการวิจัยนี้

ทั้งนี้ แนวทางการจัดทำ Project- Based Learning นั้น ควรดำเนินการผ่านกลไกคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ต่อไป

มติที่ประชุม

เห็นชอบให้ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการตามข้อสังเกตของที่ประชุม ดังนี้

๑. การดำเนินงานด้านการวิจัยแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายนิติบัญญัติ และองค์กรอิสระ ซึ่งการดำเนินงานแบบบูรณาการจะส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง

๒. การกำหนดโครงสร้าง/ช่องทาง/กลไก/รูปแบบที่เหมาะสมในการผลักดันการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยแนวทางการพัฒนาด้านกระบวนการยุติธรรม ได้มีการกำหนดคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นกลไกในการกำหนดแผนการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมของประเทศ เพื่อให้การพัฒนากระบวนการยุติธรรมมีความเป็นเอกภาพ

๓. การจัดหาแหล่งทุนงบประมาณด้านการวิจัยจากแหล่งทุนต่างๆ เช่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม NGOs เป็นต้น

ระเบียบวาระ...

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ
ไม่มี

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๐๐ น.

(นางสาวจิตติยา พฤกษาเมธานันท์)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นางสาวรัตนาวรรณ ทอมเนียม)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นางชัตติยา รัตน์ดิลก)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม
อนุกรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม